



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NYT FRA LOKALHISTORIEN



UDGIVET AF LOKALHISTORISK SELSKAB FOR BRØNSHØJ, HUSUM OG UTTERSLEV



En seniorita på balkonen!

Dette smukke syn mødte os, da vi var på rundvisning i Skuespillerforeningens Hus på Bispebjerg Bakke d. 4. juni i sommersonne. Hvem den skønne kvinde var, og hvad der ellers foregik, kan man læse om i dette nummer af Nyt fra Lokalhistorien. foto hbs

NYT FRA LOKALHISTORIEN udkommer fire gange om året. Eftertryk er tilladt efter aftale og med kildeangivelse. Bladet modtager meget gerne indlæg fra medlemmerne, men redaktionen påtager sig intet ansvar, hverken for indhold eller for korrektur.
Redaktion: Bo Öhrström (ansvarshavende).

Indhold

På besøg i Skuespillerforeningen Hus d. 4. juni 2019	3
Medlemsmøde d. 24. april 2019	6
Skolebespisning	9
FILM fra lokalområdet - en oversigt	10
Isbod og Budplads	12
Utterslev af Josef Petersen	15
25-Aarsmindedagen	20
Arrangementer og møder	22
Åbent i Lokalhistorisk Arkiv hver torsdag	23
Adresser	24

På besøg i Skuespillerforeningen Hus d. 4. juni 2019

af Helge Baun Sørensen

En solglad junidag mødte en fyldig flok af vores medlemmer op på Bispebjerg Bakke med spændte forventninger om, hvad vi skulle opleve. Et besøg i det smukke hus, der gemmer sig bag Grundtvigskirken på adressen Bispebjergvej 53. Vel indenfor gitterlågen opdager vi, at der er tale om et mindre landsted med flere fløje, terrasser rundt omkring, herregårdsbalkon og ugenert rosenhave, virkelig imponerende.

Formanden for Skuespillerforeningen af 1879 hedder Joen Bille, skuespiller, instruktør og en årrække leder af instruktørlinjen på Statens Teaterskole. Han byder velkommen og foreslår en indledende tur rundt om bygningerne.

En glædelig overraskelse

Huset er bygget i 1927 i gedigen stil, røde mursten, og med poetiske vers over hoveddørene. Vel rundt om hjørnet opdager vi en seniorita på en balkon deroppe. Hun står og vander sine blomster og hilser med et 'Hej' til os alle og 'Har I ikke lyst til at komme op på visit?'

Det var Inge Juul Hansen, gift med den fra Matador så berømte Hr Varnæs, Holger Juul Hansen. Det lod vi os ikke sige to gange. Ind ad døren og op på 2. sal, hvor alle 30 gæster fik lov at gå rundt i hendes smukke stuer og kigge på de mange klenodier og minder fra et langt teaterliv. Inge Juul Hansen var selv engang balletdanser på Det Kgl. Teater og var gift med Holger Juul Hansen fra 1965 til hans død i 2013. En glædelig overraskelse for alle at komme så tæt på de kendte, at se de mange billeder af dem begge, hun sammen med bl.a. balletchef Harald Lander og han fra de mange roller i teater og tv.



Holger Juul Hansen i glas og ramme i Inge Juul Hansens smukke lejlighed på 2. sal i Skuespillerforeningens Hus. foto hbs

På vejen ned ad trappen kigger vi dørskilte og ser, at den tidligere operasanger Christian Sørensen bor dér, og at Peter Schrøder og Mimi Heinrich bor dér, så hyggeligt, gamle venner.

Den ældste

Skuespillerforeningens Hus rummer 15 lejligheder, der kan søges af medlemmer, par eller enlige. Igennem tiderne har bl.a. Erik Wedersøe, Gerda Gilboe og Birthe Backhausen boet her.

Vi kom om i den smukke rosenhave og samledes derefter på Operaterrassen under parasollerne og fik serveret forfriskninger og fik et spændende foredrag af Joen Bille om husets historie og foreningens historie, verdens ældste af sin art. Engang startet som et luftkastel, som ingen troede på, men efterhånden en stærk institution for teaterfolk, som har et uforudsigeligt arbejdsliv, mange måneder uden arbejde og allerværst at komme til skade, at brække et ben, at miste stemmen, så man er nødt til at sige nej til jobs. En forening, der kan støtte og bakke op, er nødvendig.



Operaterrassen. Formand Joen Bille fortæller levende om Skuespillerforeningens farverige og omskiftelige liv gennem mere end 100 år. Takket være stor støtte fra fonde og støttemedlemmer er økonomien rigtig god, hvad man kan fornemme overalt i huset. foto hbs

Smukt istandsat

Skuespillerforeningens Hus fremstår meget smukt takket være en omfattende istandsættelse, nye badeværelser og køkkener. Et gammelt hus skal vedligeholdes, og fonde er gavmilde med støtte, når det er nødvendigt. Terrassen er nyrenoveret med smukke gulvbrædder og dejlige møbler.

Formanden og bestyrelsen samles fire gange om året og uddeler legater til skuespillere og behandler ansøgninger om de ledige lejligheder.

Støt foreningen

Joen Bille anbefalede alle, der har lyst, til at blive støttemedlem af Skuespillerforeningen (se nedenfor). Gennem alle årene har støttemedlemmer været afgørende for foreningens virke og beståen, indflydelsesrige personer, der med gedigne midler og indflydelse kan sikre videreførelsen.

Vi var mange, der fik lyst til at betale de 250 kr. årligt for et støttemedlemskab.

Bonusvisit

Efter en herlig time med koncentrerede oplevelser på Bispebjerg var der en dyb herrestemme, der henvendte sig og sagde: 'I kan også komme op til mig og få et kig'. Det var skuespiller, Torben Sekov, som ikke er kendt af mange, men hans flotte, magtfulde stemme lyder til gengæld overalt, i lydøger, i tegnefilm, reklamefilm. Op på øverste etage, hvor der i nyere tid er indrettet lækre taglejligheder med skråvinduer og små altaner med storslået udsigt ned mod Lersøen. Tak for kigget, sagde vi, og tillykke. Han skulle nemlig giftes på lørdag ovre i Grundtvigskirken (!)

Efter et meget oplevelsesmættet besøg var vi en flok, der gik over på Café Bjerget og under parasollerne dér nød en forfriskning, inden vi sagde tak for i dag.

Støttemedlem af Skuespillerforeningen af 1879

Medlemskabet oprettes ved at indbetale kr. 250,- på konto i Danske Bank, reg. nr. 1551, konto nr. 000 643 1003, mrk. støttemedlemskab. Når beløbet er modtaget, vil du blive oprettet i vores database og automatisk modtage foreningens nyhedsbreve og invitationer.

Til gengæld inviteres man til foreningens to årlige sammenkomster: generalforsamlingen, der finder sted hvert år i slutningen af maj/begyndelsen af juni, og hvor foreningen byder på en kop kaffe og et stykke kringle, samt julestuen, hvor man hygger sig på kryds og tværs, mens foreningen trakterer med gløgg og brune kager. Ved begge sammenkomster uddeles der en lang række legater til foreningens medlemmer.

Medlemsmøde d. 24. april 2019

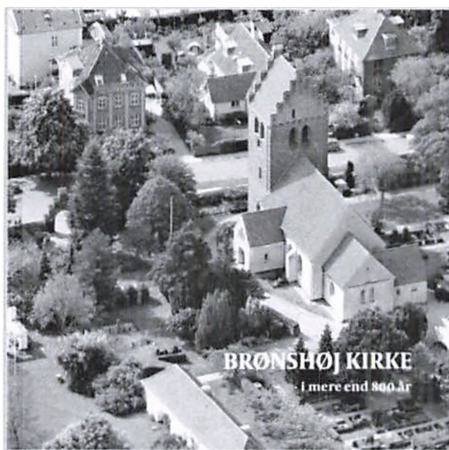
af Helge Baun Sørensen

Ved generalforsamlingen i Husum Kirke i marts måned var der almindelig enighed om, at det ville være godt indimellem at mødes og snakke lokalhistorie. Og gerne høre nyt fra arkivet, høre folk fortælle om det, der interesserer dem for tiden, høre gode historier, høre om fund og erfaringer.

Som sagt, så gjort. Det første medlemsmøde fandt sted i Pilegården, i salen på 1. sal, hvor der er plads til at lægge landkort og bøger ud på bordene, og der stadig er plads til os selv.

Der var stor tilmelding til arrangementet, der inkluderede frokost med luksus-smørrebrød fra Café Pilen og senere hen kaffe med kage.

Medlem af Brønshøj menighedsråd, Kirsten Lund Larsen, var inviteret og fortalte meget levende om sit arbejde med den helt nye bog om Brønshøj Kirke, udgivet i forbindelse med indvielsen af det nye sognecenter på Brønshøj Torv. Bogen er meget smukt illustreret med farvefotos og bemærkelsesværdige luftfotos, der viser kirken og kirkegården fra en ny vinkel. En spændende og spøjs historie gjaldt Pastor Holck, der ifølge traditionen har givet navn til Holcks Plads. Men sådan forholder det sig ikke helt. Kommunens vejnavneudvalg kunne ikke godkende, at man opkaldte en plads efter en nulevende person. Pladsen fik navn i 1908 og Pastor Holck døde i 1914. Men en spidsfindig jurist fik argumenteret for, at Holck var et ganske almindeligt navn, som nok var værd at hædre, og derved blev det.



Den nye fine bog om Brønshøj Kirke er rigt illustreret med smukke farvebilleder og delikate luftfotos. Bogen er skrevet af næstformand i menighedsrådet, Kirsten Lund Larsen. Kan købes for 50 kr. i Sognecentret eller i kirken.

En ting, som Kirsten Lund Larsen ikke vidste om Brønshøj Kirke, før hun begyndte at studere emnet, var, at stendiget, der går langs med kirkegårdskontoret, er fra middelalderen og altså meget gammelt, måske fra dengang kirken var ny. Stendiget kan rumme frø af planter og blomster, som eksisterede dengang og måske vil spire, hvis de får de rette betingelser.

De medbragte eksemplarer af den nye bog blev revet væk og har andre lyst til at købe den smukke bog koster den 50 kr. og kan købes i Brønshøj Sognecenter eller i kirken.

Før og efter frokost var der mulighed for at kigge på nogle af de enestående landkort, som Lokalhistorisk Arkiv har fået fra Stadskonduktøren. Det er landkort, man kan falde aldeles i staver over at betragte, da de dels er fra gamle dage, dvs. 1955 eller 1924 og rummer et utal af detaljer, som ikke er med på andre landkort.



Carsten Hess med et udvalg af sin fine samling af lokalhistoriske malerier, som han har fundet på loppemarkeder. Der var stor interesse for at nærgigge de fremlagte sager, et album md fotos fra Frederikssundsvej, scrapbøger fra Skotsman Jensen i Husum og Stadskonduktørens nøjagtige opmålinger af hver centimeter af København år 1924, indbundet i seriøse bind. foto hbs

Carsten Hess har været med i det lokalhistoriske miljø, fra før Brønshøj Museum blev nedlagt. Han fortalte om de mange arkivaliers fordeling og opsplitning, malerier, billeder, effekter, som Københavns Bymuseum havde bedt interesse-

rede vælge ud, hvad man ville beholde og ellers overtog store dele af. De mange kasser med arkivsager har siden henlevet en omtumlet tilværelse og været opbevaret på Voldparkens Skole og siden på Tingbjerg Bibliotek.

Meget er blevet spredt eller smidt ud, men Carsten Hess har reddet en hel del af sagerne, som han jævnligt forsyner arkivet med og kunne ved mødet fremvise sjove og spændende billeder, scrapbøger fra Skotsman Jensen i Husum, og desuden en række smukke malerier, som han selv har fundet på loppemarkeder, alle med motiver fra lokalområdet.

Yrsa Holm Kristensen, der er medlem af bestyrelsen, har udgivet en flot bog om Husum Skole. Nu er hun godt i gang med at studere Utterslev, hvor hun er vokset op, Utterslev Torv, butikker, spændende mennesker og gadekæret, som der findes mange fotos af, og som jo ligger der den dag i dag. Yrsa fortalte om at være flittig bruger af arkivet, og hun finder hver gang nyt og interessant.

Et indslag ved medlemsmødet drejede sig om den engang verdensberømte komiker, Carl Schenstrøm, alias 'Fyrtårnet', der var Utterslevborger hele sit liv. Han var født på hjørnet af Frederiksborgvej og i en årrække, til sin død, var han villaejer på Horsebakken. Han købte hele to grunde for at have en god stor have, da han elskede blomster og natur. Huset, som han selv lod bygge, ligger der endnu, og hans enke solgte den anden grund fra efter hans død.

Vi så et klip fra en af de to komikers kendte film 'Ole Opfinders Offer', hvor de to er festlige møllersvende.

Der var almindelig enighed om, at succesen med medlemsmødet måtte gentages, gerne i aftenstid, sådan at endnu flere forhåbentlig har mulighed for at komme.

Næste møde er fastsat til onsdag d. 9. oktober 2019 kl. 18:00-21:00 (se Arrangementer og møder).

Skolebespisning

af Helge Baun Sørensen



Frederikssundsvejens Skole o 1950, kvinder er samlet for at smøre nogle tusinde skolemadder: Leverpostej med rødbede, sildepostej med hakket æg, spegepølse eller ostemad, 'gummiosten', som mange kan huske lugten af.

Rundt om på skoler i København blev der smurt madpakker i enorme mængder, på Brønshøj Skole var det 10.000 madder.

Skolebespisningsordningen i København begyndte tilbage i 1883, hvor 1.000 børn fik serveret to retter varm middagsmad hver anden dag. Grød, gule ærter, sulevælling, grønkål eller blodbudding lavet af skolebetjentenes koner.

Fra 1925 var det Foreningen Skolebespisningen, en oprindelig privat forening, der tog sig af organiseringen, der efterhånden blev et kommunalt anliggende.

Fra begyndelsen af 1930'erne blev den varme mad afløst af en kold skolefrokost, bestående af smørrebrød, mælk og frugt, den såkaldte 'Oslo-frokost', sammensat af den norske læge Carl Schiøtz (1877-1939) efter moderne ernæringsrigtige principper. I 1954 blev bespisningen udvidet til at omfatte uddeling af gratis mælk i hele skoleåret.

Skolebespisningen i de københavnske folkeskoler sluttede med udgangen af 1983. Foreningen blev endelig nedlagt med udgangen af 1983.

I nyere tid er emnet blev aktuelt igen. Skolebørn spiser for dårlig mad, de er uoplagte i timerne, fordi de ikke har spist morgenmad, i frikvartererne spiser de junkfood. Så mange steder laves der sund og billig mad i kantinen, og man sørger for, at de får noget sundt fra dagens start.

Tidligere i år var Lokalthistorisk Selskab på udflugt til Tingbjerg Skole, hvor vi oplevede det imponerende skolekøkken, hvor der laves mad til 300 børn hver dag. Og børnene er selv med til at lave maden.

Foto indleveret af Bente Nielsen til Lokalthistorisk Arkiv.

FILM fra lokalområdet - en oversigt

af Helge Baun Sørensen

Historiske film fra Brønshøj, Husum og Utterslev er ikke noget, vi er forvænt med.

Der findes et meget stort udvalg af filmklip, der omhandler steder i København og hovedstadens seværdigheder og festligheder: Rådhuset, Gefionspringvandet, Amalienborg, Tivoli osv., men filmklip fra yderdistrikterne er rariteter, som det er værd at gøre opmærksom på og værne om. Hjemmesiden 'Danmark på Film' fra Filmcentralen rummer en masse godbidder fra hele kongeriget, - gå selv på opdagelse. Men sjov nok er udvalget rimelig tyndt, når vi kommer ud i vores område til Utterslev Mose og omegn.

D. 7. maj 2019 var der Billedaften i Pilegården, hvor Lokalthistorisk Selskab viste et udvalg af nedenstående film. Hovedklenodierne er Brønshøjfilmen, optaget 1930-36 ved biografejer Oluf Hansen, og filmen om Brønshøj Skole fra 1936, som overlærer Bøgeskov Jensen var manden bag.

Forkortelserne i det følgende: DPF = Danmark på Film. BHU = Lokalthistorisk Selskabs Arkiv.

Der findes flere film om Bellahøjhusene og Bellahøj Dyrskuet end de her nævnte. Gå selv på opdagelse på nettet.

- 1916 Dampvaskeriet THOR var. 1'38 (DPF)
- 1917 Søren Jensen Pianofabrik Emdrup var. 9'00 (DPF)
- 1922 Mælkeriet Enigheden 1925 9'00(DPF)
- 1924 Brandsprøjter 1924 Udrykning var 3'05 (DPF)
- 1931 BRØNSHØJFILMEN 1928-36 var 20'00 (BHU)
- 1930 Familien GRAA Brønshøj var. 7'31 (BHU)
- 1934 Familien Friis SØHOLM var 9'17 (BHU)
- 1934 BRØNSHØJ SKOLE 1934 var. 50'40 (BHU)

- 1934 Grundtvigskirken var. 0'47 (DPF)
- 1935 Husum Granskende Pige 5. juni 1935 var. 5'55 (BHU)
- 1936 Utterslev Mose renses 1936 var 1'11 (Bonanza)
- 1937 Tomsgårdsvej, moderne lejligheder var. 0'51 (DPF)
- 1938 Bellahøj Dyrskue 1938 var 4'31 (BHU)
- 1940 UGEREVY m Bellahøj Dyrskue var. 13'43 (BHU)
- 1941 Ungdomshuset (Lindholm) var. 9'04 (BHU)
- 1943 Bellahøj, Dyrskuet var. 2'11 (DPF)
- 1946 Frsundsvejens Skole genindvies var. 4'57 (BHU)
- 1948 Slangerupbanen var. 0'38 (DPF)
- 1954 Bellahøj - højhusene var. 18'00 (DPF)
- 1958 Skolemaden 1958 var. 2'00 (BHU)
- 1960 Sporvogn Linje 8 var. 4'50 (BHU)

Skærbilledet fra hjemmesiden 'Danmark på Film', hvor man kan finde spændende film fra hele landet og osse de filmklip, som afspejler steder og begivenheder i vores lokalområde (DPF).

BONUS:

Hoffotograf Elfelt var en pioner indenfor foto og film. Han optog henved 200 korte film omkring 1905 især med kongehuset, kan bl.a. ses på dr.dk/bonanza. F. ex. 'Kong Frederik VIII og dronning Louise sejler ind gennem Randers fjord 1908 ledsaget af bl.a. udflugtsdamperen Falken'.



Brønshøjfilmen 1931. Et enestående kig over Brønshøj Torv med Brønshøj Tivoli på hjørnet af Krabbesholmvej kort tid før hele etablerementet rives ned og erstattes af Bella Biobygningen. Brønshøjfilmen rummer mange sjældne vinkler og kig på bydelen, hvor fotografen er steget højt til vejrs på stilladser og i lejligheder. Stillfoto fra filmen.

Isbod og Budplads

uddrag af Bent Christensens erindringer

Bent Christensen, der er medlem af Lokalhistorisk Selskab, har skrevet sine erindringer, som er indleveret til Ordenskapitlet, i alt 476 sider. Nyt fra Lokalhistorien har fået lov at bringe et uddrag heraf. Det er fra den tid, hvor Bent boede på Veksøvej og familien passede en isbod ved Husumvolden på vej ud mod kolonihaverne.

Da jeg i 1956 fik en plads som bybud i Amagerboden på Brønshøj Torv, kneb det efterhånden med også at få tid til lektier samt at passe FDF, men jeg nåede da lige at blive optaget som Væbner. I de samme år jeg var FDF'er, forpagtede mor og far sammen med moster Fine og onkel Carl en isbod ved de kolonihaveforeninger, der senere blev nedlagt til fordel for bydelen Tingbjerg. Isboden lå,

hvor vejen slog et skarpt sving i retning mod Høje Gladsaxe, og hvor der samtidig var en mindre rydning i buskadset foran nogle store træer.

Bagved lå en rundkreds af store kampesten, som far fortalte, var de oprindelige Bystævnesten – eller Tingsten fra den gamle Husum Landsby. Både navnet på vejen Bystævnet og navnet på bydelen Tingbjerg kunne tyde på et vist sammenhæng i fars fortælling.



Billedet er taget en dag moster Fine havde vagt, og på bænken til venstre sidder kusine Bente. Som jeg husker det, lå kredsen af kampesten ved træerne bag borden.

For at komme til isboden cyklede vi ad Bystævnet, gennem volden og ned til den lille bro over voldgraven, op ad en stejl bakke, og hvor vejen drejede til venstre, passerede man bagindgangen til havekolonien Alliance. Kort derefter kom vi til det skarpe sving, hvor isboden stod på den lille rydning under nogle store træer ved siden af stenkransen.

Isboden ejedes af Mejeriet Søholm, der fremstillede ismærket Eventyris.



Kun på lørdage samt søndage med varme og sol kørte mejeriet ud med is til boerne. Derfor fik jeg ofte en seddel med om morgenen, så jeg på vejen hjem fra skole kunne køre forbi Søholm, en opgave jeg satte pris på, idet jeg som regel, medens mejeristen fandt varerne frem, af de flinke damer ved produktionslinjen fik en is af den type de fremstillede på dagen. Mor spurgte som regel til, hvilken slags is jeg så havde fået, men jeg må nok indrømme, at på særlig varme dage snød jeg mig til en ekstra is ved at sige, at de ikke fremstillede is, da jeg var der. Og så forbarmede mor sig ved at tilbyde en fra bodens sortiment.

Som hovedregel måtte eleverne ikke parkere deres cykler i skolens cykelskure, hvis ens hjem lå inden for 15 minutters gang fra Brønshøj Skole, hvilket Veksøvej 14 jo gjorde. Men i den tid, hvor vi boede i kolonihaven, fik Kurt og jeg et såkaldt cykel-adgangskort til skolens cykelskure, hvilket var meget belejligt, idet isboden netop holdt åbent i samme periode, og derfor cyklede vi dagligt mellem kolonihaven på Solvej 185, Afdeling A, Islev (i dag Solstien 38, Rødovre), skolen, isboden, og jævnligt på en kort visit til lejligheden på Veksøvej.

På hverdage og lørdage havde mor vagten hver anden uge. Søndage var de fælles om det med Fine og Carl. Mor og moster Fine havde nogle år forinden fået arbejde på Jegsens Bisquitfabrik, Skjulhøj Allé 57, Vanløse, hvor fyraften lå kl. 14, således at mor, Kurt og jeg ankom til isboden nogenlunde samtidig. Far kørte efter arbejdstid på Hvidovre Rådhus til kolonihaven for at lave aftensmaden, som vi derefter indtog ved isboden. Var det godt vejr, lukkede de som regel boden ved 21-tiden, når havefolket var faldet til ro! Derimod kørte Kurt og jeg efter aftensmaden hjem til haven for at lave skolelektier, hvis jeg da ikke skulle til FDF. Og så ikke at forglemme religionsundervisningen i Sct. Antoni Kirke. Det er indlysende, at det var et stort dagsprogram, jeg ofte skulle igennem, og helt naturligt, set fra min side, fravalgte jeg af og til religionstimen, hvilket ganske givet var medvirkende til mit anstrengte forhold til pastor Knud Ballin.

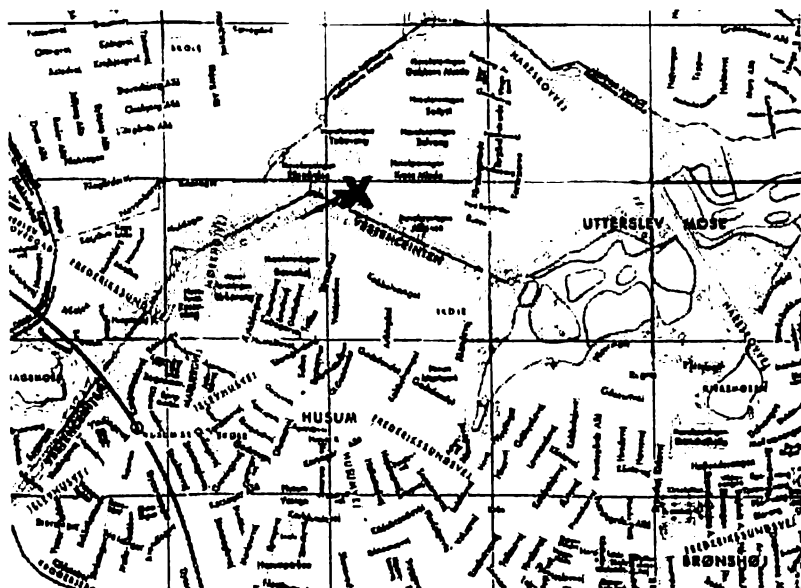
Perioden med isboden husker jeg generelt som en dejlig tid. Under leg i Rolandsgården sammen med Søren Skovgaard Nielsen havde jeg der fået en såkaldt distancekæreste, som hed Lone. Hendes forældre havde kolonihave i haveforeningen Alliance, der lå nærmest isboden, så vi fik indimellem leget lidt om eftermiddagen.

Men jeg fik også nogle ubehagelige oplevelser, og som jeg husker dem, var det første gang jeg tænkte på, at verden omkring mig måske ikke altid var venlig.

Da jeg en dag, efter afhentning af varer på Mejeriet Søholm, kom til isboden, var vinduerne ved udsalgslømmen tillukket, og mor stod inde i boden og så forskrækket ud. Da hun så mig, lukkede hun sig ud, og vi cyklede til den nærmeste telefonboks, hvor hun ringede efter politiet. Hun fortalte, at da hun havde åbnet

for salg, kom en herre på cykel hen for at købe en is. Han havde jævnlige handlet hos mor, som en af de første kunder på dagen.

Da mor rakte isen over disken, greb han pludselig hårdt fast om hendes håndled og forlangte penge. Mor fik trukket sig lidt tilbage, samtidig med at hun smækkede vinduet hårdt over hans håndled, hvorved han slap grebet, for derefter hurtigt at cykle væk. Jeg husker hun beskrev ham som en nydelig mand i en pæn frakke med sildebensmønster, hornbriller og et kraftigt bølget hår. Umiddelbart før han greb fat i mor, blev hans øjne stikkende, og de smalle læber vibrerede lidt, og bagefter mente hun, at netop dette havde gjort hende mistænksom, så hun ubevidst var klar til "flugt". Mig bekendt blev sagen aldrig opklaret, med efter denne episode havde de altid en bøsse stødt peber stående umiddelbart indenfor rækkevidde. Toppen af bøssen havde de fjernet således, at en eventuel røver ville få en stor sky af peber i ansigtet...



Kort fra 1959 med kryds for isbodens placering. Vejnettet er det samme som dengang med broen over kanalen for enden af Bystævnet. I dag ligger Tingbjerg-bebyggelsen på området med hovedstrøget Ruten.

Utterslev af Josef Petersen

Nyt fra Lokalhistorien bringer en artikel om landsbyen Utterslev, bragt i Social-Demokraten 11. juli 1931. Den er af journalist og forfatter Josef Petersen, der har gået turen ud ad Frederikssundsvej og kigget sig omkring i den idylliske

landsby, hvor det gamle og det moderne liv er synligt rundt omkring. Det er vittigt og veloplagt skrevet og krydret med en spillende fantasi, som man må beundre og som man kan savne i avisen i dag.

Forfatteren Josef Petersen fortæller om den hensmuldrende Idyl omkring Utterslev Gadekær ved København.

Fra Lygtekvarteret - det yderste Nørrebro, som maaske er blevet døbt saadan af det sarkastiske Københavnerhumør, fordi der oprindeligt netop ikke fandtes ret mange Gadelygter her, og det derfor ansaaes for risikabelt at færdes ude paa de bælgmørke Felter, - gaar to Veje ud mod Landet: til højre Frederiksborgvej, og lige ud, i Fortsættelse af Nørrebrogade, Frederikssundsvej, som fører til Brønshøj, forbi Utterslev.

Navnet Utterslev peger tilbage til en fjern og ukendt Oldtidsperson, rimeligvis en Bronzealdergodsejer, som hed Othar. Maaske har han gaaet og trampet mellem sine Svende og Trælle i Markerne her for saadan noget som tolv eller fjorten Aarhundreder siden. Hvem han var, og hvordan han var ved ingen - rimeligvis har han været brutal, fordrucken og beskidt, altsaa en Oldtidshelt af den sædvanlige Type, men han kan naturligvis ogsaa have været en fredelig Patriark, som helst gik med bag Plov, Harve og Tromle. Hans Ben hviler ikke engang længer 'bag Højens Bavgasten' - men hans Navn er endnu tilbage, for bestandig fikseret til Stedet, forevigt som Betegnelse for en Bydel, et Udsnit af Storkøbenhavn!

Midt i Utterslev ligger Gadekæret. Som et Vidnesbyrd om, at Skæbnen ikke havde tænkt paa andet end en hyggelig Landsbyidyl. Det er ikke mange Aar siden, dette Gadekær har været Vandingsplads for Heste, Søleplads for bøvede Høveder med lunt pustende Muler, Hjem for røde Karudser, der saa ud som om de var malet i 'Bondestil', og Udklækningssted for Myriader af Fimredyr i Bundmuderet, emsige Vandkalve, grønt skinnende 'Guldsmede', og smaa, sortblinkende 'Rumpepadder' i Overfladen.

Storkøbenhavn har herude endnu ikke fuldstændig faaet Bugt med Idylen, men Stensfinksen har rakt sin Cementklo herud og holder fast. Landsbyens straatækkede Længe-Kreds rundt om Gadekæret er forvandlet til høje Karéer; rundt om er de lange, sindigt bugnende Agerfelter skaaret ud i Smaatærner og bebygget, - først med smaa primitive Hyttefade og med fantastiske Trækasteller, Miniaturslotte med Dekorationsskorstene, Dukketaarne og andre Pynteudvækster, saa med røde Stenhuse enkle og nøgterne i Stilen, en Dør i Midten med et stort undrende Vinduesøje paa hver Side, og et højt spidst Tag med grelt blussende Tegl lige fra Teglværket, - Nutidsfremtoninger, lige saa forskellige fra Fortidens Boelssteder og Husmandsbrug som en ny, fersk Ost fra en gammel, lagret 'Potkæse'.

Hist og her er Smaahusene smeltet sammen og vokset i Vejret og blevet til Lejehuse, langstrakte Kasser med linealtrukne Facader mod Chausséen. Gamle Godsejer Othar vilde, om han pludselig dukkede op af Gadekæret og saa Forvandlingen, spærre sine gamle Manddræberglugger ordentlig op, puffe Tyreskindshuen tilbage fra den knudrede Skaldepande og klø sig undrende i Økse-hug-Arrene.

- Hist og her soler sig endnu en gammel firlænget Bondegaard midt i alt det ny. Den skutter sig i Oldingestædighed, vil ikke give sig og forsvinde, skønt den krymper sig skæv af Gigt og Forkalkning. Rotterne sidder i deres Samlingskælder under de mørke Gulvfjæle og diskuterer sagtens Verdens Undergang som set fra et Rottesynspunkt maa være nært forestaaende. Men højt over deres Syns og Tankers Rækkevide svinger en Flyver over den lange, sagtmodige Land-skabslinje og forsvinder mod Nord.

Som det døde Hav i Maaneskin siges at spejle Sodoma og Gommorha, saaledes synes Gadekæret mig endnu at spejle det svundne. Noget af det har jeg selv set. Her laa den gamle forfaldne Smedje med Utterslevs ældste Landsbysmed, en lige saa brav som original Mand, velbevandret i gammel nordisk Literatur, som ingen andre end Docenter kender; han kunde citere Arrebo og Peder Dass, fra hans gamle Pibes Merskumshovede steg blaa Silhuetter af Aandshøvdinge før Guldaldertiden; hans Mor var halvfems Aar og holdt timelange religiøse Omvendelsesforedrag for enhver Gæst, der kom til, - hun var veltalende som Cicero og utrættelig som selve Tiden eller som Jættekvinden Ælde, der fik Thor til at synke i Knæ.

Og dér boede den gamle velhavende Raritetssamler, som bemalede gamle Standkister med endnu ældre Aarstal, skrev Bøger om sin Ungdoms København og viste enhver, der gad se det, at han endnu kunde gaa paa Hænderne, skønt han var over halvfjerds Aar. Han havde en Student, der boede tilleje hos Smeden, til at gennemgaa Kapitlerne i sin Bog og hjælpe ham med Vanskeligheder i Sproget: som Betaling fik Studenten engang imellem en Tokrone, der blev stukket ham diskret, med bagvendt Haand, og iøvrigt bestod Honoraret i Mjødsnaps fra et lille Anker, som stod i Storstuen.

Og blot hundrede Meter, eller saa, fra Gadekæret laa Marker, som endnu ikke tænkte paa Udstykning, rigtige gamle Bondemarker med dræende Rug og ringlende Havre, stive Hvedeaks og glasblaa Kornblomster. Der var dejligt om Sommeren. [...]

Utterslev, som om endnu en lille Aarrække vil være fuldstændig indkapslet i Beton, er nu en Del af Nordens Hovedstad. Men den vil rimeligvis endnu i tusinde Aar bevare sit Navn og ved det minde om Othar, den ukendte, mosgroede

Herre, som forlængst er blevet Støv, ligesom der paa den Tomt, hvor hans Jættestue laa, maaske nu hyppes tidlige Kartoffler eller plantes Rosenkaal.

Josef Petersen

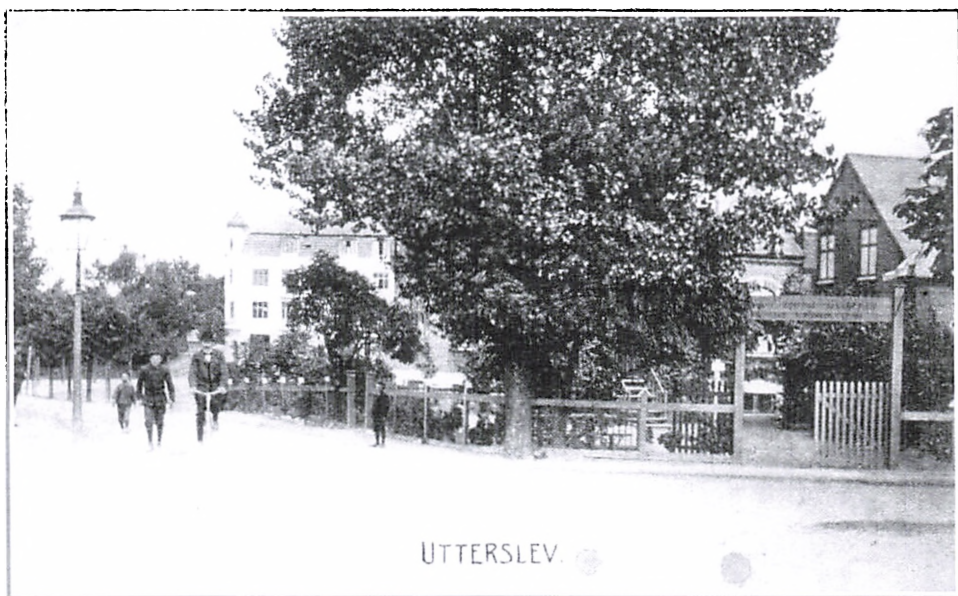
Note. Raritetssamleren, der nævnes, er Ludvig Thrane (1838-1911), kendt for Thranes villa, der den dag i dag ligger på Utterslev Torv gulmalet og med bindingsværk. Thrane var en velhavende mand, byggede den excentriske villa i 1902 og dyrkede sine interesser som at skrive bøger og fremvise sin berømte samling af rariteter, oldtidssager o.l.



Thranes villa i Utterslev har i 100 år været et fikspunkt ved gadekæret. Særdeles excentrisk i tysk middelalderstil, og da huset var nyt et helt landskabeligt palæ med stuer, sale og karnapper. Ludvig Thrane (1838-1911) var søn af en velhavende rebslager fra Nørrebro og levede i mange år som rentier, dvs af renterne af sin formue. Han var inkarneret oldsamler og viste gerne interesserede rundt indenfor. Han var desuden en habil forfatter og udgav en række romaner med historisk handling. I et senere nummer af Nyt fra Lokalhistorien skal vi have hele hans biografi, som især giver mening, da dele af hans gule villa stadig ligger på kanten af Utterslev gadekær. Kært barn har mange navne, 'Schweizerhuset', 'Thranes Minde', eller 'Sokkelundlille'. I dag fungerer huset som kommunalt Børnekulturhus.

Fakta:

Josef Petersen f. 1881 Næstved – d. 1973, dansk forfatter, hvis navn ikke ringer nogen klokke i dag. Engang kendt for sine romaner med historiske emner 'Kongeofret, 1923 og 'En Verden stiger af Havet', 1935 om Columbus rejser. Josef Petersen deltog i den sidste duel i Danmark i 1913, og han er den dag i dag internationalt kendt som digter af olympiske kvad, som han deltog i flere gange og vandt sølvmedalje.



Utterslev o. 1905, hvor der cykles ad Utterslevvej. Til højre Ny Jægerkro, som var et søgt udskænkingssted i generationer indtil 1985, hvor den blev revet ned. Forfatteren Josef Petersen har oplevet landsbyen Utterslev som på billedet her. Postkort i Lokalthistorisk Arkiv.

Program
i anledning af
25-Aars Mindedagen
for Brønshøj Sogns Indlemmelse i København
Fredag den 1. Januar 1926

To 12-Mands Orkestre

under ledelse af Musikdirektørerne Dyring og Ehlers spiller følgende Steder:

- Fra Kl. 12½ - 1½ I Vanløse (ved Linie 13.s Endestation)
- " " 12½ - 1½ I Emdrup (ved Højskolens Have)
- " " 2½ - 3½ I Utterslev (ved Gadekæret)
- " " 2½ - 3½ I Brønshøj (ved Sporvejsløjfen)

Kl. 4 prc. offentlig Møde i Brønshøj Skoles Gymnastiksal

hvor Medlem af det tidligere Brønshøj-Rødovre Sogneraad Brygger A. J. Hansen
og Medlem af Københavns Magistrat Raadmand Silius Johansen taler.
Ved Mødet Musik, Korsang og Solosang

Kl. 7 Middag i Brønshøj Tivoli

3 Retter, Dessert, Vin og Kaffe. Pris 8 Kr. pr. Kuvert., Skat og Bærpengge iberegnet.

Derefter Bal til Kl. 2.

Billetter til Ballet, for ikke Deltagere i Middagen, 1. Kr.

**Brønshøj Hovedgade vil blive flagsmykket og samtlige Beboere af de Indlemmede
Distrikter opfordres til at hejse Flaget fra Morgenstunden.**

Billetter til Middagen og Ballet faas hos Mindedags-Udvalgets Medlemmer:

Der disponeres kun over et begrænset Antal Billetter, og Salget slutter senest d. 27. December

Ph. Wittrock
Rodemester
Udvalgets Formand
Pernillevej 5 Tlf. 2806

H. Andersen
Fabrikant
Hjortholms Allé 10
Tlf. Taga 2815

Hj. Mortensen
Forretningsfører
Degnemose Allé 80
Tlf. Bella 500

L. Hansen
Snedkermester
Udvalgets Næstformand
Haabets Allé 37 Tlf. Bella 150

V. Christiansen
fhv. Politibetjent
Tølløsevej 9
Tlf. Bella 253

Niels R. Møller
Handelsgartner
Vanløse Gadevej
Tlf. Damsø 742

P. Nielsen
Hovedkasserer
Udvalgets Kasserer
Frederikssundsvej 128
Tlf. Bella 712

E. Granlund
Maler
Vanløsehøj Allé 50
Tlf. Damsø 610

V. Staunsager
Disponent
Solsikkevej 11

Program fra den store fest i anledning af flere bydeles indlemmelse i København. Bemærk at festen finder sted den første dag i året, sandsynligvis på en kold vinterdag. Men det er ingen hindring, for festes skal der, og det skal være stort. Bemærk, at der er festivitas i alle det gamle sogns landsbyer, Vanløse, Utterslev, Emdrup, og Brønshøj, dog ikke Husum. I Emdrup er der musik i højskolens have, dvs det senere Emdrupborg. Der er anført en gammeldags tidsangivelse: Kl. 4 prc., hvilket må betyde 'Kl. 4 præcis'. Og det offentlige møde foregår i Brønshøj Skole, der var indviet to år før, dengang et helt nyt og præstige-fuldt byggeri. Middagen finder sted i Brønshøj Tivoli, som var det store samlingssted i 1920'erne og 30'erne med koncerter, teater, revy, generalforsamlinger og bal. Det blev revet ned i 1936 og afløst af Bella Bio-bygningen.

Jubilæums-Avis

til Minde om Brønshøj Sogns Indlemmelse i Københavns Kommune
1. Januar 1901.

1901

1926

Festprogrammet findes Side 10.



Snekker A. P. Berg.
Medlem af Indlemmelseskomitéen



Brønshøj Skole.

Bygget af Indlemmelseskomitéen i Sognets 100-års Jubilæumsanledning i 1899. Skole var Sognets første skole i bydelen af Brønshøj.



Gaardtjer Jens Jensen.
Medlem af Brønshøj-Borups Sogneråd og af Indlemmelseskomitéen



Handelsgartner N. R. Müller.
Hedersmedlem af det gamle Sogneråd i Brønshøj 1899. Død 1904, 52



Proprietær Thierry.
Formand for Indlemmelseskomitéen



Brygger A. L. Hansen.
Medlem af Brønshøj-Borups Sogneråd

De fem statelige herrer, der er afbildet, var det gamle Brønshøj sogns mest fremtrædende mænd, idet de sad i sognerådet, da man holdt de vigtige møder i 1899 om mulig optagelse i Københavns Kommune. Det kan man læse om i nr. 116 af Nyt fra Lokalhistorien, hvor Brygger A. L. Hansen meget levende beretter om forhandlinger og middage med Borgmester Borup. De fem herrer figurerer desuden i indledningen af Brønshøj filmen fra 1936 med de selvsamme billeder. Proprietær Thierry døde i 1923, 79 år gammel, og var således ikke med til fejringen.

Hele det indholdsmættede jubilæumstillæg er en del af den indbundne udgave af Brønshøj Avis, som vi har Lokalhistorisk Arkiv.

Arrangementer og møder

Onsdag d. 21. august kl. 13:00-15:00

Spadseretur gennem Grøndalsvænge

Mødested: Vindruevej 2, 2400 Kbh. NV

Mødetid: 13:00

Haveboligforeningen Grøndalsvænge blev oprettet d. 26. november 1911 i Folkets Hus, Jagtvej 69. Som bekendt er Jagtvej 69 jævnet med jorden, men alle 389 huse i Grøndalsvænge står endnu. De blev bygget i fire omgange mellem 1915 og 1928. På grund af en bevarende lokalplan fremstår husene i nogenlunde original stand i modsætning til andre Bedre Byggeskikhuse fra samme periode i København. Kom med på en spadseretur i området, hvor vi måske kan hilse på nogle af de længstboende andelshavere. Vi mødes til en kort introduktion ved andelshaver Reidun Jarlhøj og slutter med kaffe og kage.

Kun for medlemmer. Tilmelding: info.lhsbhu@gmail.com

Tirsdag d. 17. september kl. 13:30-15:30

Rundvisning på Emdrupborg

Mødested: I foyeren ved bibliotekets indgang Tuborgvej 164, 2400 Kbh. NV.

Mødetid: 13:20

Emdrupborg er det magtfulde byggeri, der ligger på hjørnet af Tuborgvej og Emdrupvej, og som rummer en omskiftelig og spændende historie.

Under 2. verdenskrig byggede man Den tyske Skole i røde mursten med mange store bygninger og tårn med spir. Arkitekten var Werner March, berømt og kendt for bl.a. Olympia Stadion i Berlin. Efter krigen blev bygningerne fordansket ved at man ændrede eller fjernede markant tyske træk som f.eks. spiret på tårnet.

I en generation husede Emdrupborg Danmarks Lærerhøjskole, det var i årene 1947-2000, og de seneste knap 20 år har det været Danmark Pædagogiske Universitet under Århus Universitet.

Bibliotekar Jens Bennedsen viser os rundt, og vi skal se den store smukke aula, festsalen, et kig ind i skolearkivet, hvor den enorme samling af anskuelsesbilleder opbevares, verdens største. Vi skal naturligvis osse op i tårnet og se det velkendte ur indefra, og de friske tager turen helt op til den storslåede udsigt.

Vi runder af med kaffe og kage i den smukke kantine, på selskabets regning.

Kun for medlemmer. Tilmelding: info.lhsbhu@gmail.com

Søndag d. 29. september 2019 kl. 13:00-15:00

Cykeltur på Befæstningsdagen

Mødested: Hjørnet af Islevbrovej og Tårnvej

Mødetid: 13:00

Cykeltur på Husumvolden forbi Kagsmosen. Vi følger stier og veje langs med Husumvolden og krydser Frederikssundsvej for at afslutte ved Utterslev Mose ved Åkandevej. Undervejs vil der blive gjort holdt forskellige steder, hvor der vil blive fortalt om Husumvoldens tilblivelse og opbygning. Der vil blive berettet om arbejdsstyrken og arbejdsforholdene på byggeriet og meget mere undervejs på turen.

Arrangør: Lokalhistorisk Selskab for Brønshøj, Husum og Utterslev.

Guider: Helge Baun Sørensen og Svend Ole Nielsen.

Onsdag d. 9. oktober 2019 kl. 18:00-21:00

Medlemsmøde, Lokalhistorisk møde

Mødested: Pilegården, salen på 1. sal

Mødetid: 18:00, vi spiser derefter sammen. Mere om det praktiske senere.

Vi havde det første medlemsmøde i april, og det var så stor en succes, at vi samles igen til at høre spændende nyt om lokalhistorien, høre medlemmer fortælle om det, de brænder for og se billeder af kendte og ukendte steder. En del af aftenen vil vi sætte fokus på Utterslev Torv, som umiddelbart ligner sig selv, men som har forandret sig meget siden 1950. Hvilke butikker lå hvor, hvad er nyt og hvad er gammelt? Flere medlemmer er vokset op her og er meget stedkendte.

Kun for medlemmer. Tilmelding: info.lhsbhu@gmail.com

Åbent i Lokalhistorisk Arkiv alle torsdage kl. 18:00-20:00 helligdage og ferie undtaget

Arkivet befinder sig på 1. sal i Kulturhuset Pilegården, Brønshøjvej 17, hvor alle er velkomne til at kigge forbi. Arkivet rummer en stor billedsamling, som man kan gå på opdagelse i og en imponerende samling af lokalaviser, Brønshøj-Husum Avis 1922-2016, Nordvest Avisen 1960-95, Husum Bladet og Husum Avis alle numre.

Kig forbi, få svar på spørgsmål og få en hyggelig sludder. Vi tager desuden med kyshånd imod gamle fotos fra lokalområdet og arkivalier af alle slags.

Lokalhistorisk Selskab for Brønshøj, Husum og Utterslev

Hjemmeside: www.lokalhistorie-bhu.dk

Facebook: Lokalhistorisk for Brønshøj, Husum og Utterslev

Formand: Bo Öhrström, Dyssevænget 74, 2700 Brønshøj, tlf. 4046 9984
e-mail: bo.oehrstroem@gmail.com

Næstformand: Helge Baun Sørensen, Upsalagade 4, st.tv., 2100 Kbh. Ø
tlf. 2423 8280, e-mail: hbs@nr83.com

Kasserer: Anne Brix Christiansen, Dyssevænget 74, 2700 Brønshøj
tlf. 3150 9205, e-mail: anne.brix.christiansen@gmail.com

Anne-Lise Crety, Bjernedevej 13, 2700 Brønshøj, tlf. 3871 4485
e-mail: alk.cre@gmail.com

Svend Ole Nielsen, Birkedommervej 93, 1, 2400 København NV
tlf. 2084 0553, e-mail: svole2@gmail.com

Irene Hjelmslund, Frederiksborgvej 163 st.th, 2400 København NV
tlf. 3967 9054, e-mail: irene@hjelmslund.dk

Yrsa Holm Kristensen, Poppelhusene 33, 2600 Glostrup
tlf. 2325 0236, e-mail: flyr@mail.tele.dk

Suppleanter:

Manfred Crety, Bjernedevej 13, 2700 Brønshøj,
tlf. 3871 4485, e-mail: mcrety@gmail.com

Reidun Jarlhøj, Abrikosvej 3, 2400 København NV
tlf. 6179 8445, e-mail: reidun@linuxmail.org

Lokalhistorisk konsulent:

Christian Kirkeby, tlf. 2546 8917, e-mail: chr.kirkeby@live.dk

Hvis man ønsker at modtage e-mails om Selskabets arrangementer, bedes man indsende egen e-mail-adresse til bo.oehrstroem@gmail.com

Kontingent for 2019/2020: 150 kr. for enkeltmedlemmer og 200 kr. for foreninger/institutioner m.m.

Bankkonto ved kontingentindbetaling: reg.nr. 9570, kontonr. 4 99 24 58

Tryk: Tryk & Kopiservice, Toftemosevej 35, 2650 Hvidovre, tlf. 2713 2020